

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig, i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent onsdag og torsdag fra 9—12 og 5—7. De øvrige dage fra kl. 9—2 Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Det som tjener freden. — Fem års kulturkamp i Tyskland. — Ferden til Stiklestad. — Charles de Foucaulds brev. — Alene med Jesus. — Herhjemme. — Derute. —

Det som tjener freden.

9. søndag etter pinse.

«Visste du bare på denne din dag hvad som tjener din fred» — under gråt sier Kristus disse ord da han nærmer sig Jerusalem.

Det er en gripende tanke at vår Herre og Frelser gråter — det er likesom kan hende gjennom disse tårer at vi besst forstår hans store menneskelighet, forstår hvor fullt ut Guds sønn blev menneske. I lyset av hans *undergjærninger* skimter vi hans guddommelige makt — i klangen av hans ord merker vi hans himmelske kraft. Men i sine tårer åpenbarer *menneskenes sønn* sig. Det er jo nettop såre menneskelig å gråte — vi gråter av glede som vi gråter av sorg. Det sterkeste i hele vårt følelsesliv finner utløsning i gråt — og han, som bragte oss det glade budskap ved å lide og dø for oss, blander også *sine tårer* med våre.

Allikevel er der en forskjell på Kristi gråt og vår gråt, ti han gråt aldri over sig selv og sin egen skjebne, sin egen motgang, sine egne skuffelser, slik som vi for det meste gjør — han gråt over Jerusalem som ikke visste hvad som tjente dens fred. Hans gråt er det synlige utslag av den sorg som vi merker følger ham overalt: sorgen over den menneskelige *ubevissthet* om livets virkelige verdier. Den klinger i hans ord og den inspirerer alle hans handlinger og hele hans opptreden hvis mål dog ene er: å skape fred, å hjelpe menneskene til fred, idet han bringer oss budskapet om Guds uendelige barmhjertighet. Skulde man da ikke tro at et slikt budskap vilde bli mottatt med jublende glede, en slik gave tatt imot med ydmyk takknemmelighet? Vi vet hvorledes jødene tok imot den, og vi tror å vite at vi selv har tatt mot den. Men ofte glemmer vi at Guds barmhjertighet krever en bevisst *medvirken* fra vår side for å kunne skje fyldest. Ti Kristus

selv har sagt: «Ikke enhver som sier: Herre! Herre! skal gå inn i himmeriket men den *som gjør min Faders vilje* — — —». Uten at vi altså setter Guds vilje over vår egen lyst og våre egne ønsker, uten at vårt liv er en stadig streben etter å underordne vår egen vilje det absolutt gode og sanne makt, så vi etter evne søker og tjener ene sannheten og kjærligheten — den overpersonlige, objektive kjærlighet og sannhet i oss selv, overfor oss selv og i og overfor våre medmennesker — er Guds nåde like så virkningsløs som hans kjærlighets sakrament på våre altre, hvis vi ikke vil benytte oss av det og dets understøttende og livsfornyende kraft.

Guds nåde og vår medvirken — det er disse to ting som mest av alt tjener vår fred: gir oss den gode viljesterke samvittighets fred her på jorden og den evige freds lys hinsides graven.

Men når Kristus gråt over Jerusalem umiddelbart før sitt tilsynelatende seirrike inntok så var det også fordi han med uendelig sorg så, hvad dette inntok, hvad jødene holdning var forbilled på: alle de mange som tror de hylder *sannheten*, men glemmer at den er uadskillelig fra *kjærligheten*, og derfor umiddelbart etter sin hyldest fornekter og korsfester den.

Kristus selv glemte aldri dette. Han forkynte sannheten slik at alle, som overhodet vilde og kunne forstå hans ord, kom til å elske den høit — høiere enn sitt eget liv til og med. Han gjorde sannheten elskværdig — og er der noe som vår hellige Kirkes barn, når de som vi må leve livet blandt anderledes-bekjennende, trenger til å minnes om så er det dette faktum: Kristi *måte* å tale sannhet på. Vi har så ofte jo anledning til å drøfte vår

opfatning av troens sannhet med andres — har våre ord da den klang som kan vekke beslektede toner i andres sinn eller er vi så optatt av vår egen livsmusikk at den overdøver alle andres melodier?

Fred er harmoni, men tilstreber vi å skape den? Er vårt hjerte fylt av sorg hver gang vi står overfor villfarelser eller fyller vi da Kristi hjerte med sorg over oss, fordi vi når alt kommer til alt med vår ukjærlighet dreper den sannhet vi tror vi er talsmann for, idet vi med vår egen holdning gjør den frastøtende for mennesker istedetfor tiltalende?

I lyset av Kristi tårer, i bevisstheten om hans dype sorg over det som er skjult for våre øiner, er

der grunn for oss alle til enn mer å overveie om vi fullt ut benytter vår «gjestings tid». Vet vi helt klart hvilken underfull barmhjertighet Gud har vist oss da han skjenket oss troen på vår Frelzers levende nærvær i våre Tabernaklers skjul, og benytter vi oss hyppig av hans kjærlighets sakrament til å få andel i hans kjærlighets kraft? Så vi vokser og forfremmes i nåde og visdom — «for at din Kirke må overvinne all motstand og alle villfarelser og tjene dig trygt og i frihet —».

Ja vi trenger å be med denne søndags avslutningsbønns ord: «Herre, la ditt sakraments samfund både bringe oss rensning og skjenke oss enhet. Per Christus Dominum nostrum —».

Fem års kulturkamp i Tyskland.

Den permanente internasjonale katolske redaktørkommisjon har offentliggjort et høist interessant dokument over forløpet av den kulturkamp, som tok sin begynnelse i 1933 da nasjonalsocialismen kom til makten i Tyskland. Beretningen stammer ganske visst fra et enkelt bispedømme, Freiburg i Breisgau, men er symptomatisk for tilstanden overalt. Vi bringer herved dens vesentligste innhold i noe koncentret form.

Gjennom foredrag og avisartikler har man stadig forsøkt å bibringe det tyske folk det syn på Kirken og dens tjenere, som en mann som Alfred Rosenberg gjør sig til talsmann for i sin «Mythus». Det vil si det samme som at man ved alle anledninger har søkt å mistenkeliggjøre presters og ordensfolks fedrelandssinn og opmuntret til demonstrasjoner mot dem samtidig med at man har søkt å undertrykke og forhindre alle manifestasjoner av katolsk troskap og hengivenhet overfor overhyrdene — delvis ved likefrem å straffe deltagerne i dem. Et utmerket våpen har man fått sig i de mange devise- og sedelighetsprosesser, som er anlagt mot geistlige personer og hvor disse ofte har vært utsatt for urettferdig eller ufortjent hård behandling.

Selvfølgelig bærer en slik fiendtlig innstilling mot Kirken og dens menn i forbindelse med en sterk agitasjon for den nazistske livsanskuelse snart sørgelige frukter — ikke minst fordi den har vært forbundet med et mer eller mindre kamouflert press på befolkningen for å få den til å melde sig ut av kirkesamfundene. Den katolske Kirke kan derfor også notere en rekke frafall og ferre konversjoner enn vanlig. Et annet sikkert tegn på det hat mot kristendommen som utgår fra de ansvarshavende, er den meget følelige kamp mot krusifiksene som Rosenberg jo i sin «Mythus» krever fjernet først og fremst fra skoleværelsene men dernest fra alle offentlige lokaler, bygninger, gater og veier. Til og med vil han ha dem ut av kirkene og erstattet med andre bilder. Allerede i 1936 blev krusifik-

sene fjernet fra flere skoler og tross den lokale befolknings anstrengelser og innstendige henstillinger ennu ikke bragt tilbake. Men ikke nok med det — noen steder har man direkte vanhelliget krusifiksene ved blasfemiske inskripsjoner eller ved beskadigelser og tilsølinger. På åpen vei har man omstyrtet dem — dokumentet navngir alle de steder, hvor disse sakrilegiske handlinger er begått.

Selve gudstjenesten er for det meste forblitt uforstyrret, men ofte har man måtte endre klokkeslettet av hensyn til de offentlige stevner og arrangements med tvunget fremmøte, som blev henlagt til de ordinære kirketider. Flere kirker er beordret holdt lukket i de timer hvor en eller annen politisk demonstrasjon fant sted — således også selve domkirken i Freiburg. Prestene måtte ofte søke og få tillatelse til å binere så det om søndagen blev mulig for katolikken å overvære en messe selv om de blev innkalt til deltagelse i en eller annet partiforanstaltning. Navnlig blev det efterhvert stadig vanskeligere for medlemmene av de mange offisielle sports- og ungdomsorganisasjoner å overholde søndagsplikten skjønt konkurdatet også innebærer en garanti for dette — og tallrike klager er stadig inngått til regjeringen over at denne garanti blir krenket av de stedlige myndigheter — uten at forholdet dog er blitt bedret. Samtidig er det også både direkte og indirekte lagt hindringer i veien for at statsansatte lærere, embedsmenn o. l. kunde delta i gudstjenestene, religiøse møter, prosesjoner og valfarter — man har til og med filmet Kristi Legemsprosesjonene for å skaffe deltagerne ubehageligheter. Forøvrig gikk man også med forkjærlighet til angrep på selve Kristi Legemsfesten, som hittil var lovbefalt fridag overalt i Baden, men siden 1934 kun er anerkjent festdag i de egner, hvor de katolske menigheter er i flertall. Denne for alle katolikker så hellige dag er nu redusert til i lovens forstand kun å være en «kirkelig festdag» hvilket vil si, at katolske embedsmenn, funksjonærer o. a. må

arbeide den dag som på en almindelig hverdag, hvorved det blir dem umulig å delta i procesjonene. I 1937 forsøkte man enkelte steder å henvette procesjonen til følgende søndag, men fikk ikke politiets tillatelse og måtte opgi den helt.

Iøvrig har man nettop arbeidet på gjennom politiforordninger o. l. å få satt en stopper for alle offentlige katolske manifestasjoner. Meget effektiv har et dekret av 5. nov. vist sig å være, idet det forbyr alle religiøse procesjoner — til og med likfølger! — å ferdes på de større gater hvor de kan danne «trafikkvanskeligheter» — de skal føres ad sidegater selv om de fra gammel tid har hevd på å gå en bestemt vei. På mange steder har man derved skapt en uoverstigelig hindring — dertil kommer at det er forbudt militære personer, medlemmer av politi- og brannkorps osv. å delta — likeledes offentlige orkestre. For å genere procesjonen har man latt store fly gå så lavt over dem at motorduren har overdøvet sangen, og endelig har man pålagt dem en relativ stor avgift for å få tillatelse til å avholdes. For valfarter gjelder noe lignende — kun de med meget gammel tradisjon og som representerer betydelig inntekt for valfartsstedet får lov å finne sted. Ved religiøse møter må der ikke benyttes høittaleranlegg — lærere og andre offentlig ansatte personer må ikke yde organist eller kordirigenttjeneste, likesom sønnene deres ikke må ministrere.

*

Ifølge konkordatet er der tilsagt de geistlige i Tyskland uinnskrenket rett til å forkynne Kirkens dogmatiske og moralske lære og prinsipper når de kun holder sig borte fra politisk virksomhet. Det heter ennvidere: «Den Hl. Stol nyter full frihet i sitt forhold til og sin korrespondanse med den katolske Kirkes biskoper, prester og legfolk i Tyskland. Det samme gjelder for biskopene og prestene innbyrdes og i sitt forhold til de troende i alle anliggender som vedrører hyrdeembedet». I forveien eksisterer fra Bismarcks dager den såkaltte «Kanzelparagraph», som på sin side beskytter staten for de geistliges mulige misbruk av talefriheten til «politisk propaganda på en for de offentlige interesser faretruende måte» og for utgivelsen av trykksaker i samme retning — denne paragraf dekreterer nemlig fengsel for de straffskyldige. Man har imidlertid nu som et mottrekk til konkordatets bestemmelser skjerpet denne paragraf ganske ettertrykkelig idet staten «til avverging av statsfarlige kommunistiske voldshandlinger» har fått rett til «å innskrenke den personlige frihet: de frie meningstilkjennegivelser, inkludert pressefriheten, forenings- og forsamlingsretten, brev- post- telegraf- og telefonhemmeligheten, samt til å anordne husundersøkelser og beslaglegge brever og annen eiendom også utenfor de hittil lovlige grenser». Man vil forstå at dermed er praktisk talt konkordatet satt ut av betraktning og myndigheten har fått det videste spillerum for inngrep overfor geistligheten — og det

har også allerede medført en rekke prekenforbud for kortere eller lengere tid for noen av de mest kjente prester. Beklagelser til kirkeministeriet har ikke ført frem.

For at Kirken skal kunne dra den fulle nytte av den i konkordatet garanterte frihet må den også ha rett til å forkynne kristendommen utenfor gudshusene og menighetsbladene. Også denne frihet er der nu skjedd inngrep i, da det i lov av 24. juli 1935 er bestemt at man skal ha det hemmelige statspolitiske tillatelse til all offentliggjørelse av saker som angår Kirken og konfesjonen, likesom myndighetene i utstrakt grad har fått rett til å gripe inn overfor religiøse artikler i pressen. Kirken er nu avskåret fra å kunne forsvare sig uten serlig tillatelse, når den blir utsatt for angrep. Ellers er den henvist til sine menighetsblade, og selv de blir rett som det er konfiskert for et eller flere nummers vedkommende.

Likeledes er overhyrdenes garanterte rett til gjennom sine hyrdebrev å opprettholde en direkte kontakt med de troende nu blitt helt illusorisk. Hyrdebrevene såvelsom de pavelige rundskrivelser kan ikke offentliggjøres i dagspressen men er likeledes henvist til menighetsbladene. De katolske dagblader — i Baden 22 ialt — er alle forsvunnet. Flyveblade er forbudt og alle forlag underkastet den strengeste kontroll hvad utgivelsen av nye religiøse bøker angår. Tallrike eldre skrifter og bøker konfiskeres stadig og forsvinner dermed fra bokhandlerne.

*

Det sørgeligste ledd i hele kulturkampen er imidlertid kampen om ungdommen. Hittil var religionsundervisning et påbudt lærefag i skolene og dets pensum blev overvåket av Kirken, som kontrollerte undervisningsplanen og bestemte hvilke lærebøker som skulde anvendes. Staten stilte til disposisjon de av den kirkelige øvrighet godkjente lærere og hadde forpliktet sig til å la inngå i undervisningen 6 timer religion fordelt slik at folkeskolenes elever fikk 3 timer, de høiere skoler 2 timer og for- og fagskolen 1 time ukentlig pr. klasse.

Siden 1933 har statsmakten gjort et dypt inngrep i denne rettighet — beretningen gjelder fremdeles for bispedømmet Freiburg men dekker også forholdene overalt ellers i Tyskland. I loven av 29. jan. 1934 er en hel del av de i konkordatet gitte garantier krenket skjønt det erkebiskopelige ordinariat har nedlagt de alvorligste protester. Siden 1935 er også et stadig stigende antall geistlige blitt nektet tillatelse til å undervise i religion — i Baden er det således i øieblikket tilfellet med 32 prester.

Alle forsøk fra disse presters side — hvorav flere er sogneprester med ansvar for mange barnesjeler — på å meddele religionsundervisning utenfor skoletiden, f. eks. i kirkene, er blitt betraktet som sabotasje overfor statens dekret og straffet idet man ikke er veket tilbake fra å

fjerne disse prester med makt. Alle katekese-overhøringer i skolene ved de kirkelige kommisærer for å kontrollere barnas kristendomskunnskap er forbudt.

Hvad lærebøkene angår har de verdslige myndigheter også gjort inngrep der — den av Fulda-bispekonferansen utgitte «Katechismuswahrheiten» er blitt forbudt til skolebruk og der hvor den allerede var kommet barna i hende blev den dem fratatt på temmelig upædagogisk måte. 24. juli 1937 forbød Badens undervisningsminister bruken av den hittil meget benyttede «Biblischen Geschichte», serlig på grunn av Frelserens anerkjennende ord om jødene til den samaritanske kvinne ved Jacobsbrønnen. 29. nov. 1937 utgikk der en anmodning fra samme departement til alle kirkemyndigheter om ikke mer å behandle det gamle testamente i undervisningstimmene.

Gang på gang blev det rettet hatefulle angrep på katolske lærere og pædagoger, så alene i Baden frasa 37 lærere i løpet av et år sig religionstimmene. Andre holdt op å undervise i det gamle testamente eller erklærte, at de vilde opgi religionsundervisningen hvis Kirken fastholdt dette. En del lærere fant stillingen så uholdbar at de trätte ut. Blandt fagskolene og de tekniske skolers elever optok man en sterk agitasjon for å få dem til ikke å delta i religionstimmene — det samme gjorde man blandt lærerpersonalet for å få det til helt å sløife disse timer. Og hvor agitasjonen ikke førte frem nedsatte man religionstimmene fra konkordatets en time ukentlig til en halv time, og la denne halve time i slutten av dagens undervisning, hvor elevene er mest trette og uoplagte. Efter det samme nedskjæringsprincipp gikk man frem i de høiere skoler, helt imot alle avtaler i konkordatet. Enn ikke timene i kirkesang har man latt i fred. Men det verste er at lærerpersonalet fritt har kunnet tillate sig å håne og såre elevenes katolske tro og utdele antikirkelige skrifter blant dem. Siden 1935 er der iøvrig ikke i Baden blitt ansatt en eneste lærer med religion som hovedfag. *

I en rekke gymnasier har man avskaffet undervisningen i hebraisk og derved vanskeliggjort en videre forberedning til prestekallet.

Privat- og klostertidene har likeledes vært utsatt for store påkjenninger: man har unddradd dem all offentlig understøttelse, øket deres skattetrykk, påvirket elevenes foreldre, navnlig de som er ansatt i statens tjeneste og siden 9. sept. 1937 direkte forbudt det til departementene knyttede personale å sende sine barn i annet enn statsskolene. *

Selvfølgelig er heller ikke de kirkelige foreninger gått fri — og trykket har vært så sterkt at ved utgangen av 1937 er mange ungdomsorganisasjoner nesten helt lammet i sitt virke.

I Baiern blev således allerede i 1934 det katolske folkeforbund oppløst av politiet og dets formue beslaglagt — det dreiet sig om en sammenslutning av c. 450 foreninger med ialt 30000 medlemmer. Men skarpest formet selvfølgelig kampen mot de katol-

ske ungdomsforbund sig: 23. juli 1935 blev det på tross av konkordatet forbudt alle konfesjonelle ungdomsforbund å befatte sig med noen som helst virksomhet, som ikke var utelukkende av religiøs-kirkelig natur likesom det blev forbudt å oprette idrettsforbund. Uniformer, faner og standarter blev likeledes forbudt — og gjennomføringen av disse forordninger gav anledning til mange voldshandlinger fra statspolitiets side, samt av den nazistiske ungdom som kunde gå temmelig langt før den risikerte noe inngrep fra myndighetene. Den 24. aug. 1935 oppløste politiet over hele Tyskland det store katolske idrettsforbund «Deutschen Jugendkraft» og beslagla dets formue. 29. juli s. å. blev det forbudt embedsmannsbarn å være medlemmer av konfesjonelle forbund. Opløst er likeledes den store ungdomsorganisasjon «Neudeutschland», bestående av katolske elever ved de høiere læreanstalter.

De kvinnelige ungdomsorganisasjoner og de kristelige kvinneforeninger er derimot forblitt så temmelig uberørte.

Alt kirkelig foreningsliv er også blitt vanskeliggjort da det i 1935 blev forbudt å avholde fester basarer, tilstelninger, amatørskuespill, utflukter o. l. uten serlig tillatelse fra politiet, som det imidlertid i praksis har vist sig nesten umulig å opnå. *

Hvad endelig Kirkens mange velgjørenhetsverker angår er disse siden 1933 målbevisst blitt forfulgte. Den offentlige velfærdspleie er overtatt av nazistiske institusjoner og selv en nå nyttig oppgave som det katolske ungdomsverns formidling av ledige poster er blitt unddratt det. Forsorgen er, ut fra det principp at den ene påhviler staten når det dreier sig om åndelig og legemlig friske individer, helt overtatt av det offentlige, mens Kirken dog har fått lov til å beholde de syke, sinnslidende, drankerfamilie og de arvelig belastede. Hvad forsorgen for mødre og barn, syke og rekonvalesenter angår er Kirkens institusjoner kun henvist til menighetenes støtte idet de er unddradd all hjelp fra det offentlige, fra de kommunale sykekasser og leger. Barnekrybbene, pleiehjemmene, daghjemmene osv. er katolikk utelukket fra og det er meget vanskelig for Kirken å oprette sine egne. Man forsøker også å fortrenge ordenssøstrene overalt og erstatte dem med verdslig personale samtidig med at man belaster deres egne institusjoner med svære avgifter. Det er nesten umulig å få nye medlemmer til de forskjellige karitasforeninger og disse mistenkeligjøres på alle måter. *

De nye foreningslover legger også store hindringer i veien for Kirkens virksomhet som samlende kraft. Principielt tillates det ifølge loven av 5. nov. 1934 nu kun å avholde møter i kirker eller kirkelige foreningslokaler i form av gudstjenester eller «av ren privat karakter». Alle offentlige møter skal ha spesiell tillatelse som princippet ikke giss, når det dreier sig om kristelige formål. Desuten er det ifølge et dekret av 5. april 1937 forbudt å opta kollekter til dekning av utgifter.

Alle kirkelige innsamlinger av levnetsmidler og klær er forbudt og har allerede medført flere straffedomme. Den store årlige karitasinnsamling er også forbudt — den innbragte før sine 3 millioner mark i Tyskland. Andre innsamlinger er henvist til å skje ad rent privat vei og hundretusener av mark er derved tapt for det kirkelige velgjørhetsarbeid.

I det hele tatt forsøker man nu å ramme Kirken ved å berøve den dens materielle eksistenbetingelser. Statens tilskudd til prestenes lønn er falt bort og kirkeskatten er nedsatt til et helt utilstrekkelig

minimum — mens Kirken og prestene på den annen side har fått pålagt mange dels større, dels nye avgifter, likesom de katolske prestestuderende ved universitetet i Freiburg ikke mer innrømmes de vanlige nedsettelse i gebyrene, hvorfor teologistudiet er blitt beraktelig dyrere.

Kirkens grunnskatt er også forhøiet og den nye agrarpolitikk er den serlig ugunstig, idet den er pliktig til å avgi av sine besiddelser til nybygd men ikke mer kan få lov til å erverve sig nye jordbesiddelser.

Ferden til Stiklestad.

Olsok! Dette ord fører oss tilbake til den tidlige middelalder og får innholdsrike tanker til å stige op i våre sinn: Norges kristning, Norges andel i Kristi frelsende virke ved Hellig Olavs mektige helteskikkelse. Vi ser ham for oss — med sine idealer, sin kamp og sin tragiske død. Vi ser Norge som *ett* rike, som et *kristent* rike med en herlig blomstrings-tid.

Olsok er i sannhet et minne om Norges påske.

Med disse tanker satt vi i toget som førte oss Hellig Olavsdagen 29. juli fra Trondheim til Verdal. Med rosenkransbønnen og våre kjære salmer utdyper vi våre tanker — da vi er kommet til Verdal går vi med takk til Gud for alt, han har skjenket oss ved helgenkongen, frem mot Stiklestad. Høimesse i kapellet — gripende tolker pater Goer oss Norges konge til evig tid. Middelalderen blir levende i all sin skjønnhet men også nedgangens tid, undergangens tid. Selv helgenfyrsten forsøker man senere å dra nedad — forsøker å plette hans minne. Dog dette lykkes ikke. I folkets hjerte lever alltid Hellig Olav om enn han er forjaget fra sin synlige plass i kirkene. Han lever — til han nu har fått sitt rette sted igjen.

Messen fortsatte og da vi etter gudstjenesten forlot kapellet visste vi at Olsok aldri mer vil synke hen i glemsel.

Og denne visshet blev bestyrket under frihetsmøtet som holdtes kl. 3 foran kapellet. Atter levet middelalderen op da sognepresten fra St. Olavskirken i Trondheim, pater Deutsch, talte om Kirkens og statens samarbeid da de germanske riker blev grunnlagt, og derunder serlig kom inn på Norge's historie. Og ved Olavsstøtten avsluttet vi møtet idet vi alle sang: «Ja, vi elsker —». Glade og takk-nemmelig drog vi hjemover. Vår pilgrimsferd, vår pilgrimsdag hadde formet sig som een stor betrakt-

ning over Norge, vårt lands, forhold til Kirken i fortiden — en evig aktuell betraktning. Olsok-tanker er jo alltid aktuelle, fordi de har sitt utspring i det evige livs strøm, som ikke kjenner alder og forandring — kun fremadskriden. Vi merket også hvor de skjenket lys og kraft til nutid og til fremtid, til vår Kirkes tid og fremtid her i Norge.

Derfor stemte vi jublende i «Te Deum», da pilgrimsferden var endt og vi var samlet i St. Olavskirken. Vi følte nu av selvoplevelse, hvad Olsokdagen hadde bragt våre katolske forfedre, de helstøpte nordmenn — vi bad om nåde til å løfte denne arv.

Vi hadde hyldet Hellig Olavs evige kongedømme — det religiøst og nasjonalt største islett i vår historie.

Vi hadde vært på Stiklestad og hentet ny styrke til vår tro, vårt håp, vår kjærlighet!

P. A. D.

Takk! Takk!

Det er mig umulig å rekke hver især av alle dem som, på en eller annen måte, i ord og i gjerning, har villet ha mig i venlig erindring ved min 80 års fødselsdag. Det være mig derfor tillatt herved å uttale min dypfulte takk til alle og til enhver. Jeg følger dog at dette ikke er nok. Jeg lover da også herved at jeg ikke skal glemme noen av dem, som har villet glede mig på den dag. Jeg vil især be Gud — alle gode gavers giver — at Han må gjengjelde rikelig alle, alle, for deres godhet og venlighet. Jeg sier også foreløpig velkommen til dem som har meldt sig inn i «Kristi Fredsverk» og en særlig takk til dem som har erindret «Kristi Fredskirke» med en større eller mindre «sten». Og om vi tier, så taler stenene!

C. RIESTERER.

Charles de Foucaulds brever.

I tilslutning til den artikkel om «en martyr fra vår egen tid», som vi bragte i forrige nr. av «St. Olav», hitsetter vi her et enkelt utdrag av ett av de omtalte brever fra hans hånd, nemlig det brev hvori han beretter om sin tilbakevenden til troen. Han skriver til sin venn grev de Castries «Din tro er aldri blitt rokket — min har i årevis vært fullstendig død. I tolv år har jeg levet helt uten tro. Intet syntes mig tilstrekkelig bevist.» Troen som tillater så mange konfessjoner syntes mig å være en fornektelse av alle konfessjoner. Min barndomstro var mig ennu mindre antagelig enn alle andre. Islam derimot behaget mig meget ved sine dogmers, sin morals og sitt presteskaps enkelhet, men jeg erkjente klart at den manglet guddommelig fundament og ikke eiet sannheten. Filosofene motsa alle hverandre. Således varte det i tolv år, det jeg hverken benektet noe eller bekreftet noe, tvilte på sannheten og ikke engang trodde på Gud, hvis tilværelse ikke syntes mig tilstrekkelig bevist. Jeg levde som man kan leve når den siste guddommelige gnist er slukket. Ved hvilket under har så Guds uendelige barmhjertighet ført mig til sig fra så lang en avstand? Jeg kan kun tilskrive hans uendelige godhet og almakt det. Da jeg var i Paris for å utgi min «reise i Marokko» møtte jeg noen meget kloke og meget gode kristne mennesker. Jeg sa da mig selv at denne religion kunde altså ikke være absurd, og uten å tro begynte jeg å gå i kirke. Men etterhvert befant jeg mig kun godt når jeg tilbragte timene der hvor jeg dog kun gjentok den merkelige bønn: «Min Gud — hvis du er til så hjelp mig til å erkjenne dig!» Da fallt det mig inn at jeg kan hende burde ta undervisning i denne religion likesom jeg hadde tatt undervisning i arabisk, og jeg søkte mig derfor en god prest likesom jeg før hadde søkt en god «Thaleb».

Jeg hørte tale om en kjent prest og opsøkte ham i hans skriftestol. Jeg sa ham at jeg var ikke kommet for å skrifte da jeg ikke eiet noen tro, men fordi jeg gjerne vilde ha noen undervisning om den katolske religion. Og den gode Gud som hadde gitt mig den sterke indre tilskynnelse, som ulmotståelig hadde ført mig til Kirken, fullendte også sitt verk. Den mig ubekjente prest, som forbandt en stor viten med ennu større dyd og godhet, blev min skriftefar og er det ennu den dag i dag efter 15 års forløp. Så snart jeg trodde at der var en Gud forstod jeg også at jeg ikke kunde gjøre annet enn leve kun for ham. Mitt religiøse kall fødtes i samme stund som min tro! I begynnelsen hadde jeg vel mange hindringer å overvinne — efter at jeg hadde tvilt så lenge kunde jeg ikke tro alt med engang. Snart fant jeg et av evangeliens undere for utrolig, snart blandet jeg steder fra Koranen inn i mine bønner. Men Guds nåde og min skriftefars råd bortjog alle skyer. Jeg vilde bli ordensmann for å kunne leve for Gud på den mest

fullkomne måte. Min skriftefar lot mig vente i tre år — og selv da jeg visste at jeg helt vilde ofre mig for Gud visste jeg ikke hvilken orden jeg skulde velge. Men til sist tenkte jeg at jeg hos trappistene vilde finne den mest fullkomne Kristi efterfølgelse og jeg begav mig til et trappistkloster i Armenien hvor jeg blev i 6 år. Derefter drog jeg til Rom og fikk av ordensgeneralen tillatelse til alene å dra til Näsareth og der som ukjent arbeider leve av hvad jeg kunde tjene. Her blev jeg i fire år og vendte så tilbake til Frankrike for å motta de hellige vigslers. Således blev jeg prest og beredte mig til i Sahara å fortsette «Kristi skjulte liv i Näsareth.»

Alene med Jesus.

(Ørkenmunkenes aftensang).

Av Isaac fra Ninivi (d. år 700).

*Vårt kjøds forfører hvesser sine våben
for i den mørke natt å prøve hjertets panser.
Med stakket lyst han lokker våre sanser —
og siden står oss helveds avgrunn åpen.*

*O milde Gud, læg sjelens dype vunder,
og spred det tåkeslør som for vårt øie skjuler
den avgrunnsdype jammer i de mørke huler
hvortil det onde i vårt vesen stunder.*

*Med ild fra dine høie himler brenne
du Jesu smerter dypt i våre sinn,
så vi i dem kan finne all vår fred.*

*La kjærlighetens glød vårt hjerte tende,
fortære hver en lyst som ei er din,
så vi må se dig når vår sol går ned.*

*O kjærlighetens Gud, skjenk sjelen hvile
og la de trette tanker dø i stille slummer.
Da læges tyst i nattens favn hver kummer
og gledens engel vil i drømme smile.*

*På kne i kirkens fred vår bønn vi stammer,
og ute ruger ørkennattens dype stillhet
med gravens anelser og dødens villhet
som livets larm og lyd med velde lammer.*

*Men mot din borg med evighetens tårne
vår sjel som havets bølge skvulper tyst og stille
i evig brenning. Ak, om snart Du vilde
oss perleporten åpne, Guds Endårne!*

*Ja, la vår sang snart i din himmel tone
til gylne harpers klang og englers jubel
i evighetens dag omkring din trone.*

(Ved K. Kjelstrup).

Lektor frk. Antonie Tiberg.

60 år.

Beskjedenhet og stillfarenhet er dyder frk. Tiberg setter meget høit. Og hun praktiserer dem selv, av og til nesten i for høi grad. Slik gikk det til at vi, hennes trosfeller ikke i tide var opmerksom på 60 årsdagen nu den 28. juli, så vi allerede på forhånd fikk bragt henne vår varme hyldest og lykkønsking. Nu kommer den dessverre post festum, men den blir ikke mindre hjertelig av den grunn.

Da lektor Tiberg den 17. desember 1931 blev optatt i den katolske kirke i Goldenstein i Østerrike var det en lang utvikling som hadde funnet sin avslutning. Livet hadde ført henne på mange veier. Sin barndom hadde hun levd i hjemlandet i Hammerfest. Som vokst opp med liv og sjel inn i lære av en dyktig guvernante, siden som lærer. Hun ønsket for å kunne gi mer, måtte hun søke utlandet for at det slett ikke den gang var så vanskelig for kvinner tok hun artium og siden, i 1881 historisk embedseksamen. Fra nu er det viet den høiere skole og mange er de som har nydt godt av hennes rike kunnskaper og menneskelighet. Først som lærer og senere som lærerinne ved Hauges minne, senere som lektor først i Hamar en rekke år og siden i Oslo. Dessverre måtte hun så altfor tidlig nedlegge dette arbeid, tvunget dertil av øienlegens absolutte ultimatum.

Det er imidlertid ikke bare som pedagog at frk. Antonie Tiberg har vært virksom. Hun har også en rik literær virksomhet bak sig. Hun har utgitt bøker, vesentlig skolebøker, og hun har vært en flittig medarbeider i pressen. Hun har Bjørnsonsforbundets medalje for sitt interesserte medarbeiderskap der, bl. a. som 6 årig formann i dets Hamaravdeling. Så frk. Tibergs liv har på mange måter vært det man i almindelighet kalder er rikt liv.

Men lektor Tiberg er sikkert enig i at med optagelsen i den gamle moderkirke er hennes liv blitt et virkelig rikt liv. I boken «Menschen die zur Kirche kamen» utgitt av p. S. Lamping, som omfatter en rekke av verdens mere kjente konvertitters selvbiografi forteller hun såre enkelt og beskjedent om sin vei til Kirken. Det var en rekke tilsynelatende tilfeldigheter, mener hun selv, sammen med Guds nåde som ved den lille hellige Soeur Thereses forbønn bragte henne til erkjennelsen av den sanne tro og til Kristi Kirkes nådeskatter. Og det er vel sant. Men alle som kjenner henne vet at der ligger mer bak. Det ligger opriktig religiøs søken, det ligger interesse og kunnskaper over det almindelige selv hos høitdannede mennesker for Kirkens og for Norges historie, og en brennende kjærlighet til fedrelandet. Derfor betød optagelsen i Kirken

for henne en avslutning og en rolig trygg havn. sikkerhet i liv og sikkerhet i døden.

Men den som tror at det å finne havnen og tryggheten i livet har betydd hvile, uvirksomhet for frk. Tiberg, tar feil. I stort mon har Kirken i de forløpne syv år nydt godt av hennes arbeidskraft. Man har ikke sett og hørt så meget til det kanskje. Men dette er som hun selv ønsker det. Ved utgivelsen av ny utgave av Ny-Testamentet og ny bibelhistorie har lektor Tiberg enten vært en uundværlig medarbeider eller hele arbeidet har hvilt på henne. Også som bidragsyder til «St. Olav» har hun vært verdifull. Og ellers også, (f. eks. i skolen) har såvel vikariatet som de enkelte prester nydt godt av hennes rike innsikt, kundskap og erfaring. Og mange, mange er de som på forskjellig vis har følt hennes varme hjertelag.

Det er således ikke uten de viktigste grunner vi bringer lektor Antonie Tiberg våre hjerteligste gratulasjoner — gratulasjoner som former sig som en tak for alt hvad hun har gitt og som et ønske for fremtiden, at Kirken i Norge i fremtiden kommer i like høi grad som før må nyte av hennes arbeid og rike menneskelighet.

Ad multos annos!

Håb.

Reisebrev fra Valamo.

Mon om ikke St. Olavs lesere kunne ha interesse av å høre litt om Valamoøyen eller øygruppen i Ladoga hvor gresk-ortodokse munkes holder til?

Det hadde lenge vært mitt ønske å få se Valamo som jeg hjemme i Norge hadde lest om, og tilslutt fikk jeg reisefølge.

Utgangsstedet for båtferjen til Valamo er Sortevala hvorfra det tar 2 timer til øyen. Ladogasjøen kan ofte være meget urolig, men den lå nesten som et speil da vi entret «Otava», en av klostrets båter.

Klostrets historie er følgende:

Munkene Sergei og Herman, begge grekere, som hadde preket Kristi evangelium for de ved Ladogasjøens kyster bosittende karelere, drog til Valamoøgruppen og bosatte sig der. Takket være deres prekener og anstrengelser blev befolkningen på Valamo og dens omgivelser omvendt til kristendommen. På Valamo begynte de sitt klosterliv og derved opstod og utviklet klostret sig. Det blev i århundredernes løp flere ganger, i krigstid, ødelagt eller brendt, men blev bygget op påny. I de siste 2 århundreder har klostret utviklet sig mest. Det tilhører republikken Finlands gresk-ortodokse kirke. Det har mange kirker, kapeller, eremitthytter, verksteder av forskjellige slags, jordbruk, planteskole, ja sogar barnehjem bestyret av en russinne. Klostret har 50 hester. Arbeidet er inndelt i likhet med våre klostre. Det finnes prester, diakoner, munkes og novicer.

Det er et betagende syn som møter en når øyen er i sik-

te. Katedralen som er imponerende, reiser sig hvitkalket med blåmalte tak og gullkors. Klokkespillet er veiklingen- de selv når det vekker 'en kl. ¼3 om natten (gudstjene- sten begynner kl. 3).

Øyen har et stort hotell, spartansk innrettet, men skin- nende rent. Fra denne hovedøy tok vi båt til en an- den hvor Jerusalemskirken finnes. Den har fått sitt navn og er en tro kopi av kirken i Jerusalem. I krypten besø vi Jesus grav med torne kronen oppå. Der hvilte en egen fred over stedet, og den unge mann som viste om var me- get tiltalende og ærbødig i sin holdning og beskrivelse av kirken. Da vi forlot Jerusalemsøyen gikk solen ned i La- doga. Et syn så vakkert at jeg aldri vil kunne glemme det.

Så om natten vekket kirkeklokkene oss og vi gikk for å overvære gudstjenesten. Den var temmelig langtruk- ken for oss som intet forstod. Den går hovedsagelig ut på lesning av liturgien og en vakker men fremmedartet sang. Koret står bak dørene som fører inn til alteret. Jeg ven- tet på at noe skulde skje, og tilslutt gikk dørene op og en prest kom ut og velsignet i alle retninger med bibelen (?). Derefter fortsatte lesningen og sangen. Kl. 5 gav jeg op efterat mine reisefeller forlengst hadde forlatt kirken. Gudstjenesten varer til kl. 6,30, og en ny begynder kl. 9. Den slutter med at den enkelte troende går frem, kysser korset og blir velsignet. I katedralen finnes en stor del vakre malerier av bibelske motiver, og helgenbilleder en masse. Folk kom og gikk, tendte lys, kysset forskjellige billeder og knelte ned på gulvet. Jeg forsøkte å forstå men det var umulig å føle noen andakt. Vi følte oss nærmest beklemte og bedrøvet. Hvor rike vi er som har alterets sakramente til daglig næring for vår sjel, om vi vill!

Efterat ha besett forskjellige andre seværdigheter, rei- ste vi tilbake kl. ½ 10. Det hele står for mig som en drøm, en betagende drøm. —

Alle som besøker Finnland bør ta en tur til Valamo. Det er en opplevelse man alltid vil minnes.

M. L. S.

Her hjemme.

Oslo. Olsokfesten hadde samlet mange deltagere og St. Olavskirken var festlig prydet med et veld av hvite liljer. Navnlig var selvfølgelig den meste utsmykning koncentrert om «St. Olavs helligdomsarm». Ved alle gudstjenestene klang våre herlige olsoksalmes. Høimessen celebrertes av hs. høiærv. biskopen med sogneprest dr. Gorissen fra Aren- dal og pastor Bergwitz som diakon og subdiakon. Festpre- kenen blev holdt av pastor Bergwitz som fremstillet St. Olav som det store forbilled på et menneske, hvis viljestyrke evner å omskape dets oprinnelige natur, fordi denne styrke er i pakt med Guds nådes kraft og kun har denne kraft som middel og som mål. Efter at biskopen hadde lyst vel- signelsen med relikvien avsluttedes gudstjenesten med: «Gud signe vårt dyre fedreland —».

Også aftenandakten hadde samlet mange deltagere — og hele dagen gikk der iøvrig en jevn strøm av menne- sker til kirken, hvoriblant man kunde konstatere mange av våre annerledesbekjennende brødre. Kan hende følte de at her levet minnet — — — her levet Hellig Olavs egen tro — — — — —

— og derute.

Det romerske «Germanikum»-kollegie i økonomiske van- skeligheter. Efter beste romerske kilde meddeler «Maas- bode» at alle de tyske og østerrikske prestestuderende ved de pavelige universiteter ikke mer vil kunne få penger til- sendt fra sine hjemland. Herved rammes ikke alene kolle- giene «Anima» og «Campo Santo», hvor der navnlig bor geistlige, som avslutter sine høiere studier i Rom, men først og fremst rammes det berømte «Pontificium Collegi- um Germanicum et Hungaricum», almindelig kalt bare «Germanikum».

Dette collegium blev grunnlagt i 1522 av St. Ignatius av Loyola, og er et av de eldste romerske collegier for ut- lendinger som vil gjennemgå det teologiske og kirkelige se- minar. Det er særlig beregnet på prestestuderende fra de lend som før i tiden dannet «det hellige romerske tyske rike» og teller derfor overveidende tyske og østerrikske teo- loger i sine rekker. I over to år har det forøvrig hatt van- skelige økonomiske forhold, da det kun fikk langsomme og sparsomme tilskudd. Heldigvis har Germanikum dog like fra sin opprettelse besittet en temmelig stor eiendom i nærheten av den evige stad, som både har tjent som sommeropholdssted for studentene og har avgitt en del nødvendige levnetsmidler. Imidlertid innbringer den selv- følgende ikke tilstrekkelig til å bestride alle utgiftene til studentenes underhold, og man fører derfor nu inngående forhandlinger for å få sikret det fremtidige eksistens- grunnlag. — Kollegiene «Anima» og «Campo Santo» er ikke så følelig rammet, da de jo ikke har teologistuderende, men kun prester som medlemmer. Man regner med at de vil kunne få stor tilgang av nordamerikanere av tysk og østerriksk avstamning, da disse ingen collegier har i Rom fra før av.

Frankrike har feiret St. Jeanne av Orleans. Den fran- ske nasjonalhelgen, «Jomfruen fra Orleans», er blitt feiret som vanlig på sin festdag over hele landet, men i år tok for første gang statsmyndighetene offisiell del i festen. I Paris, hvis tre Johannesstatuer var festlig smykket, la statspresident Daladier og innenriksminister Sarraut kl. 8 om morgenen praktfulle kranser ned ved helgenens min- nesmerke på obeliskplassen. Derpå overvar de sammen med andre stats- og kommunale autoriteter en militærpara- de og en parade av forskjellige foreninger. I Domremy, St. Jeanne d'Arcs fødeby, hadde 20000 mennesker innfunnet sig og bivånet den av kardinal Verdier celebrerte fri- luftsmesse. Tilstede var bl. a. marsjall d'Esperey, mange senats- og deputerkammermedlemmer samt offisielle re- presentanter for de steder som har tilknytning til Hel- geninnerens liv: Orleans, Rheims, Compagnie og Rouen. Ved den efterfølgende festbankett var også England represen- tert ved en professor fra universitetet i London og hoved- sognepresten ved den anglikanske katedral i Hereford. Begge holdt tale — likesom romanforfatteren Henry Bor- deaux som var offisielt utsendt fra Academie française. Aftenen avsluttedes med en festforestilling, hvor ung- dommen fremførte scener av Jeanne d'Arcs liv.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri.

(Inneh. Alf & Johs. Grønli),